

Kalkulace nákladů v ČR pohledem lektora

Jak vypadá kalkulace nákladů v nákladní dopravě v České republice? To je otázka, kterou si kladete jistě i Vy. Přečtěte si, co na toto téma říká jeden z našich lektorů!

Přinášíme Vám citaci článku pana Ing. Jana Tichého Ph.D. - ekonoma, lektora na Fakultě dopravní ČVUT v Praze a předsedy výkonného výboru IODA, z.s.

"Kalkulace nákladů. Pro mnohé jde o nutné zlo, v lepším případě o nutný výpočet nákladů nezbytných k realizaci přepravy zboží či osob. Pro mne je to do jisté míry magické téma, které při výuce umožňuje vytvořit žádoucí pracovní atmosféru. Jejím výsledkem je oboustranný tok informací a názorů na témata jako dodržování pravidel (zejména legislativních), povinná standardizovaná metodika kalkulace nákladů, rozpočítávání režijních nákladů, nepřiměřeně nízké ceny, regulace cen a mnoho dalších.

Z mého akademického úhlu pohledu je zajímavé sledovat, jakou volnost v oblasti kalkulace nákladů a tvorby cen náš stát dopravcům poskytuje. Člověk by očekával, že tato volnost bude všeobecně vítána, nicméně poslední léta více a více ukazují, že upuštění od metodického řízení a centralizovanějšího sledování vývoje cen v dopravě v podobě tarifu TR4 přináší i jistá úskalí. Ta jsou snad možná nejvíce vidět tam, kde je zajišťována doprava s pomocí veřejných zdrojů - tedy v dopravní obslužnosti. Ale zájem o nějaký oficiální „etalon“, který by dopravcům umožnil srovnání jejich vlastních čísel s údaji obvyklými, se zcela logicky objevuje i tam, kde veřejné zdroje nehrají roli - v silniční nákladní dopravě. A tam možná ještě více. Prostě čím větší je konkurenční tlak okolí, tím více otázek ohledně reálnosti cen konkurence vzniká.

Zatímco informace o nákladovosti a rozsahu provozu autobusové dopravy poskytuje Ministerstvo dopravy v každoročně sestavovaných výkazech Dop (MD) 2-04 a Dop (MD) 3-04, údaje o silniční nákladní dopravě jsou obchodním tajemstvím dopravců.

Podílem vybraných údajů z výše uvedených výkazů pro autobusovou dopravu lze zjistit strukturu a výši nákladů v jednotlivých položkách na 1 km (pro komfort zájemců tento přepočtený zpracovává i Ministerstvo dopravy). Zájemci tak mohou získat přehled o struktuře a (absolutní i relativní) výši nákladů. Je tedy možné sledovat určité trendy, analyzovat příčiny a možný vývoj trhu.

U nákladní dopravy však žádné oficiální podrobné údaje neexistují. Je to zřejmě z důvodu, že národní legislativa nic takového nepředepisuje a de facto ani nepovoluje. A přitom by o takové údaje byl mezi dopravci, ale samozřejmě i v akademické sféře či státní správě, zcela jistě velký zájem. Třeba i proto, že nepřiměřeně nízké ceny (tedy tržby) mohou bránit rozvoji odvětví (např. častější obměna vozidel, nasazování ITS, efektivnější využití vozidel atd.) nebo nepřímo ovlivňovat bezpečnost dopravy (např. přetěžování řidičů). Jak je vidět, zcela liberální trh s sebou sice nese hlavní ekonomickou výhodu - soutěž o cenu služby, ale je potřeba mít na paměti též kvalitu služby a životní prostředí.

A tak si říkám, jak je možné, že si každou chvíli někde v novinách či na internetu přečtu, za kolik se prodává či pronajímá v ČR, v jejím konkrétním kraji či dokonce v konkrétním městě byt či rodinný dům, ale dopátrat se takové „obvyklé“ či „průměrné“ ceny v dopravě je prakticky nemožné.

Škoda. Chápu, že jde o citlivé údaje dopravců, jejich obchodní tajemství, ale mám za to, že lze najít cestu a řešení, které by trhu pomohlo."

Autor článku: Ing. Jan Tichý Ph.D.